

ČAJ

Pro chvíle pohody

KVĚTEN 2017

Časopis Autorů Jičínska

Lavice ve dne i v noci

Lavice poraněné
ostrými vrypy
pokálené holuby
pod stromy i náměstích
v parcích i uličkách
skrápěné dešti
svědkyně důvěrných hovorů
i spočinutí zchromlých těl
místem spánku darmošlapů i básníků
co soukají ze sebe rýmy a verš
sem tam do nich kopne sběr
rezavé šrouby z nich třetí
do noci i dne.

Bohumír VIDURA

128

Vážení čtenáři,

v květnu se uskuteční u příležitosti 20.výročí

Literárního klubu Petra Bezruče

setkání autorek, autorů, básnířek či básníků **ve Frýdku – Místku.**

Setkání je koná již poněkolikáté a dostalo přiléhavý název

„Beskydská lavečka.“

A právě k tomuto setkání a výročí jsem připravil i květnový ČAJ.

Hostem jsou členové Literárního klubu Petra Bezruče,

především jejich tvorba.

Jmenovitě

Pavλίna Kollárová , Tamara Kolčáková , Emílie Kozubíková,

Ivana Návratová, Taťána Prokešová , Olga Tlučková,

Bohumír Vidura a Dajana Zápalková.

Vedoucí klubu **Dajana Zápalková** nás všechny zve

v rozhovoru do tohoto koutu naší krásné republiky:

„Nenechte se dlouho pobízet,

tento náš kousek republiky musíte určitě vidět!“

Domácí autory zastupuji já, **Václav Franc**, prózou,
která mi přinesla ocenění na Hlineckém hrnečku 2017

„Lavička generací.“

Příjemné májové dny

Vám přeje

Václav

HOST ČAJE:

Členové Literárního klubu Petra Bezruče (Frýdek - Místek)

Pavλίna Kollárová

Jsem ryba

Bojácná vplula jsem do svůdných vod
Konejšená proudem sladkých slůvek
tulím se ke břehu
Tichá a bázlivá
Plotice

Nečekej
že spolknu návnadu
potřu se máslem
a budu pečínkou
Rozvířím hladinu
Naučím vlny se rvát
Vytasím zuby
Chci lásku
mám hlad
Piraňa

Plotice
Piraňa
prostě ryba
tvá ryba
co uvízla ti ve vezírku

Žvýkačka

Svedla jsem tě dlouhým tenkým plátkem
Laskal jsi v ústech všechnu sladkost
dokud jsem nezůstala - JÁ
Výtrvalá a houževnatá

Už nemlsáš
Podivně křivíš pysky
Tiskneš mě
Drťíš zuby - nechtěná slova
Stále
Vytrvalá a houževnatá

Čelistmi kreslíš nekonečné ležaté osmičky
Výsledek rozhodnutí - co dál
Napínej mě
Natahuj na skřipec
Zůstanu
Vytrvalá a houževnatá

Tamara Kolčáková

„Milý Vasilku, srdečně tě vítám“.....

- píše paní adoptovanému chlapci na Ukrajinu.

Ten dopis jsem pročetla díky tlumočení z českého jazyka do ukrajinštiny. A věřím, že se jednoho dne jejich setkání uskuteční – jak se píše v dopise.

„Psaní nás spojuje“

Psaní spojuje národy
ve velkém i malém.
To záleží jen na tom,
co napsáno bylo v něm.

Jak napsáno v tomto dopise
bezpochyby víme,
že přináší dobré plody
mezi jejich vztahy.

Tak i naše setkání
na Beskydské lavečce
konané v Malenovicích
se slovenskými přáteli.

Spojuje psaní literátů,
Čechů a Slováků,
přináší silnější vztahy,
kdo ví – snad některým i lásku.

Emílie Kozubíková

Pění

Šlo takhle osudí
když houfem sedmikrásek
prošel kov podpatek
šlo stopou deziluzí.

Bralo se na soumrak
jenom tak, z Boží lásky,
sítil stvol sedmikrásky
kvetla ránem pak, středem trav.

Paprský rozehrát
vzalo slunce svou výšku,
vložil květ do kalíšku
a kohout zpíval: „vstát!“

Boží den

Čísi ruka ignoruje květnovou zimu.
Ledoví muži po termínu
rozplakávají Žofíí,
sluníčko v mlžné cloně bdí.

"Tudy jste chtělo snad"?
Ironizuje mrak
hrozící Medardovou krápi.
Nečas, čas lásky stápi;

na jaré, zimomřivé lži,
průzračně mží.
Prohřátá ruka letmo dotkla se.
Stolečkem prostí se;
smaragdem loubí mladé břízy,
dotekem Rusalčiny řízy.
Chrám nad Frýdkem rozohněn,
věž jako malina
klinká:
"Rozkvetly kaliny,
neděle začíná!"
Dagmar Molinová

V těch jedinečných chvílích, kdy se člověk zastaví a spočine v krásě vědom si zázraku žití...

tehdy láska zázraky do dlaní s něhou pokládá a pohlazením vrásky starostí usmíruje...

pokloň se s pokorou, člověče, přírodě a vděčně děkuj za ten dar...

Proudí li průzračně zářící láska, svět tají dech...

Ať harmonie vetká do krajky souznění něhu a paprsky Slunce zaplaví vesmír posvátným mírem...

Andělé ať ochraňují přírodu i duše všech laskavých lidí...

Přelom roku věští novou energii, naději a průlom ve všem nevyřešeném...

Odhodlání a dar víry v dobro vítězí...

ooo

Jako kapka rosy
Jsem možná trochu bláznivá,
myslím, že však nejsem hloupá!
Ač oblak tajemství mne zakrývá,
na úsměvy nejsem skoupá.
Možná, že Ti připadám,
jako kapka rosy na lístku.
Při sebemenším záchvěvu padám
a pak jen záleží na tvém štítku.
Kapku rosy v trávě nenajdeš,
když z lístku sklouzne Ti.
Ještě dříve než se naděješ,
vzduchem proletí.
Jestli ale pozor dáš,
do dlaně mě chytit můžeš.
Jsem taková, jakou mne znáš.
Nebudu-li chtít,
rovnou léček nechat můžeš.
Mám možnost nejen sklouznout totiž.
Jestli se vypařím, s hledáním bude větší potíž...

ooo

Neskutečné skutečným se stává...
Vděčná, pokorná a hravá
Ryzí krystaly září do dáli
V sobě našla jsem
Co všichni kolem hledali...

Ivana Návrátová
na hudbu Mexiko od M. Tučného

Preventivní prohlídka

Náš svět má tolik strašidel,
a zákonů a pravidel,
že se až mnohdy divíme,
co všechno vlastně musíme.

Třeba tihle doktoři,
proč chodit k nim, když nehoří,
ať chceme nebo nechceme,
všichni tam stejně půjdeme.

Mně totiž v práci řekl šéf:
„Nech si vzít moč a taky krev,
kdybys tam třeba nechtěl jít,
tak bych tě musel vyhodit!“

Dostal jsem od něj pobídku
na preventivní prohlídku,
a poslouchat se vyplácí,
když nechceš přijít o práci.

Zatracení doktoři,

jenom ti zdraví zpotvoří,
lépe bych snášel záchytku,
než preventivní prohlídku.

Doktor mi změřil tep a tlak,
mě z toho málem trefil šlak,
kouknul do svojí tabulky,
a přede-psal mi pilulky.

Pořád mi nejde na rozum,
proč zakázal mi pítí rum,
pročpak ti skvělí profíci
neléčí tělo opicí?

Naši slavní doktoři...
má svíce brzy dohoří,
oni tou svojí chemií
snad dočista mě zabijí!!

Já nejradši bych na stáří
chodil jen k veterináři,
ten nepošle mě do kytek,
neb umí léčit dobytek.
Melanie Nováková

V tom domě ...

Netušíš jak se stalo
jak jsi se ocitla v tom domě?

Kdyby dům uměl mluvit
možná by promlouval tisíc a jednu noc

Netušíš jak se to stalo
-bez strachu
-bez pochybností
-bez rozumu

Jen tak
jako když luskneš prsty na číšníka

Svůj účet
za neobvyklé noci
zaplatíš ráda...

Ti dva

Ti dva
strašáci špinaví

Ti dva
rozkymácení a vítr nefouká

Ti dva
opojeni levným vínem

Ti dva
s batůžky pro život

ŽIVOT

- na zemi
- pod mostem
- zimou i létem

Ti dva
strašáci špinaví

Ti dva
zamilování

Tat'ána Prokešová

Mys dobré naděje

Rozbouřené moře
žene loďku na zrádné útesy,
kolik času jí ještě zbývá?
Naděje umírá poslední,
stále je ještě živá.
Světlo opuštěného majáku,
posla dobrých zpráv,
pod křídly mořských ptáků,
zachránce lidských práv.
Na každého z nás
čeká mys dobré naděje,
musíme věřit a doufat,
stačí se odrazit ode dna
a vzhůru k výšinám stoupat.

Očista duše

Lesní chrám,
oltář ze statných smrků a jedlí,
posvěcený ranní rosou,
kde za úsvitu
laně s kolouchy se pasou.
Vcházím do katedrály
s pokorou a s láskou,
kde vyzpovídám se ze svých hříchů,
přijmu požehnání stromů,
zde pohřbím lidskou pýchu.
S čistou duší opouštím
posvátný kout lesa,
místo zvonů slyším své srdce bít
a vysoko ve větvích Ave Maria znít.

Příměří

Smířit se
se svým osudem,
život vážně brát,
s pravdou na schovávanou
konečně přestat si hrát,
naučit se s láskou žít,
čisté srdce mít,
sám se sebou uzavřít příměří,
bláhový, kdo v dobro nevěří.

Olga Tlučková

Dešťová meditace

Bůh Otec brodí se ve vodě
stěžuje si matce přírodě.
Poslouchej tu lidskou holotu
prý já zas seslal potopu!
Vždyť jen to, co chtěli, to dneska mají,
z nebe mi cedník už léta dělají
těmi družicemi a raketami
nemodlí se: zlé pryč, Pan Bůh s námi,
nevzývají matku spasitele
náhražkou se stalo zlaté tele
obdiv jen ke zrůdám, zlotřilosti
a žel na tom ještě není dosti
neboť v masmediích které hýbou světem
vštěpována agresivita i dětem
zlodějna, podvody, korupce vládne
drogy a chemie, sic nenapadně
leč jistě, reklamou zblblý lid hubí
a jenom roztočí dále se zubí,
nezničí je ani atomu blesk
těší se na příští vesmírný třesk
a člověk stvořený k obrazu Božímu
kdoví jestli přežije letošní zimu.

Resumé

Na otázky nenadálé
jen reklamy lidstvo znalé
co žádáno činíme
i když všichni nevíme
zdali správně nosíme
žaket nebo sako.

Všechno mají dokonalé
i hlavy jsou všeho znalé,
avšak bohužel jen jako.
Světů vládne „zlaté tele“

Cíl – koryto jako sele
a poctivec pako.

Hrdinou zloděj, podvodník
dolary dlážděný chodník
nevede přes kaluže
chudák se jen koukat může,
tričko to je jeho sako
a řeč, jak papoušek žako.

Bohumír Vidura

Hlasy

Hlasy jsou podivné
pokud mlčí
jsou k hovoru i zpěvu
že se ztrácí v řevu
ony se ozvou
spojeny s prosbou
aby byly slyšeny
že dočkají se ozvěny
v hluchých místech
uvízli trosečníci
co volají SOS
byly by osudnými
pokud by mlčely
i kdyby vylly
tak by zvlčely
ony se ale ozvaly
a zněly s ozvěnou
spojeny s nadějí
i šťastnou proměnou.

Lavice ve dne i v noci

Lavice poraněné
ostrými vrypy
pokálené holuby
pod stromy i náměstích
v parcích i uličkách
skrápěné dešti
svědkyně důvěrných hovorů
i spočinutí zchromlých těl
místem spánku darmošlapů i
básníků
co soukají ze sebe rýmy a verš
sem tam do nich kopne sběr
rezavé šrouby z nich trčí
do noci i dne.

Dajana Zápalková

Nepochopení

Vzduch vibruje energií
a ty mlčíš
Proč
Schovaný jako šnek
v ulitu
dusíš se myšlenkami
na minulost
Hrdost
to není skvost
jen živoření
v malém prostoru
pro své Já
pro samotu
Jak pomoci žíznivému?
Políbek nestačí
Zoufalost

Očista duše

Schovej černé perly
mého unaveného
Já
v plátěný uzlíček
můj drahý
zavaž provázkem
na tisíckrát
Až budeš daleko
v cizí zemi
rozhod' je
v moře šumivé
to pochopí
omyje bolavění
V perly bílé
proměna
ty rozkutálí se
ve vlnách porozumění
a pohody
Očista duše

**„Nenechte se dlouho pobízet,
tento náš kousek republiky musíte určitě vidět!“**

ROZHOVOR – DAJANA ZÁPALKOVÁ

V květnu 2017 oslaví Literární klub Petra Bezruče ve Frýdku-Místku dvacáté narozeniny. U příležitosti tohoto výročí jsem požádal předsedkyni klubu Dajanu Zápalkovou o rozhovor.

- Jak vůbec vznikla myšlenka organizovat literáty z vašeho kraje? Kdo stál u zrodu?

Náš literární klub se formoval z členů různých literárních kroužků a klubů v okrese Frýdek-Místek pod různými názvy. Od roku 2001, kdy vzal vedení spolku do „svých rukou“ Mgr. Miloslav Oliva, nese současný název. V roce 2013 si členové klubu zvolili moji maličkost za svoji předsedkyni a já se teď s asi 30 členy snažím jít v literární a celkové osvětové regionální činnosti ve šlépějích svého čestného předsedy. V roce 2016 přibyl za názvem klubu přívlastek z.s. – což značí - zapsaný spolek.

Literární klub Petra Bezruče Frýdek - Místek

- Proč klub Petra Bezruče?

Už v základní škole jsme se učili, že v našem regionu žil, působil a tvořil básník Petr Bezruč, jeho stopy tady zůstaly dosti silně zakořeněné. Není snad v našem okolí vesnice, která by nebyla zaznamenána ve verši v jeho Slezských písních. Byla doba, kdy se podle něj pojmenovávaly ulice, školy, parky, tak proč by nemohl nést i klub, který sdružuje poety a jiné „psavce“, jeho jméno?

- Jste kolektivním členem Obce spisovatelů. Co vám toto členství přináší?

To, že jsme kolektivním členem Obce spisovatelů (OS) Praha, snad zvyšuje naši prestiž. Že nejsme jen „písálky“, kteří tvoří básně a píší prózu tzv. do šuplíku, ale svými vydanými knihami jednotlivých členů, svými almanachy, literárními akcemi, které pořádáme pro veřejnost, dáváme o sobě vědět nejen ve svém regionu, ale i trochu dále. Pravidelně se někteří z nás zúčastňují literárních čtení a podniků pořádaných oblastním svazem OS v Ostravě, s jejíž předsedkyní Lydií Romanskou se nám velice dobře spolupracuje. V našem klubu máme i dva literáty, kteří jsou členy OS Praha.

- Kolik máte členů? Jak se v průběhu let měnila členská základna?

Literární klub Petra Bezruče Frýdek-Místek čítá okolo 30 členů. Toto číslo je proměnlivé, protože všichni stárneme, i naše řady řídnu a naopak, mladí členové odcházejí třeba na studia do vzdálenějších měst a členství přerušují. Ale to „zdravé jádro“ se rádo setkává jednou měsíčně na členských schůzkách, které, troufám si říct, bývají pestré, připravujeme různé besedy, setkání se spisovateli, akce ke Dni poezie, soutěž pro žáky frýdlantských ZŠ a gymnázia, jednou ročně mezinárodní setkání literátů atd. Není to úplný výčet všeho, co klub dělá, do čeho se zapojuje, ale když si představíte, že toto vše já a mí mladší kolegové děláme při své práci, tak to je pěkný záprah.

Tak jak jsem již řekla, členská základna má své stálé lidi, někteří přijdou třeba jen tak, aby poznali naši práci, aktivity, buď zůstanou, nebo odejdou, ale to je úplně normální kolorit práce spolků. Máme mezi sebou asi šest zakládajících členů a snad jen ti dokážou posoudit, zda se klub vyvíjí, stagnuje či se posouvá dál.

- Vydáváte vlastní časopis? Nebo dokonce knihy svým členům?

Ano, dvakrát ročně vydáváme svůj interní časopis *Zrcadlení* (od r. 2004), v němž mohou členové zveřejňovat své práce, ať již to jsou básně nebo próza. Každý z nás si tak může udělat obrázek o tom, co píše jeho kolega a

jakým způsobem píše. Tento časopis pak věnujeme i našim sponzorům.

A knihy? Ty si vydávají naši členové pod hlavičkou LKPB, knihy mají naše ISBN. A opravdu je to pro nás všechny vždy takový svátek, když někdo z nás vydá knihu, křtí ji, má svůj literární večer, na kterém svoji tvorbu představí veřejnosti. Věřte mi, že to mne opravdu jako předsedkyni těší, že jsem pyšná na své „ovečky“, když se jim daří a mají ze své práce radost!

- Můžete nám nejaktivnější členy blíže představit?

Nezlobte se, pane Václave, nerada někoho vyzdvihuji, vychvaluji, vážím si práce každého člena klubu. Proto nechtějte, ať zde jmenuji někoho z nás, přijďte na naše setkání literátů a jistě si uděláte obrázek, jak kdo píše, jaké žánry se v pracích našich členů objevují. A třeba mezi námi najdete literáta, kterého byste rád představil čtenářům ČAJe.

- Jak jste dlouho ve funkci předsedkyně? A můžete nám představit blíže vašeho dlouholetého předsedu pana Miloslava Olivu?

Jak jsem již zmínila, předsedkyní LKPB jsem od roku 2013. Věřte mi, byla a je to velká zodpovědnost vést klub po tak fundovaném člověku, jímž bezpochyby Miloslav Oliva byl. Měl vystudovanou filosofickou fakultu UK, celý život se pohyboval ve školství, v kultuře, v letopiseckých komisích, psal odborné publikace nejen o osobnostech našeho regionu, ale celkově o literatuře. Byl to můj profesor z gymnázia a ke konci svého života (zemřel r. 2015) si mne do funkce předsedkyně doslova „vychovával“. Ráda jsem mu naslouchala, stále se učila něčemu novému, tak jeho rady, doporučení s potěšením vnímalo i mnoho dalších členů klubu. Byl to jakýsi náš „guru“ a báli jsme se jeho odchodu. A když odešel z tohoto světa, cítila jsem jakousi vnitřní zodpovědnost za nás, za všechny literáty. Nedalo se klub rozpustit, je třeba pokračovat dál v jeho započaté, smysluplné, mnohdy osvětové práci.

- Jak často se scházíte? Jaké pořádáte akce? Kdo se stará o vaše internetové stránky <http://www.lkpb.webnode.cz/> , mimochodem vzorně vedené?

To jsem rovněž již zmínila, že se scházíme jednou měsíčně, ale až od února, s tím, že v červenci ctíme prázdniny – regenerujeme síly po svém a těšíme se na srpnovou schůzku, kde si vždy dychtivě čteme, co kdo napsal. Webové stránky máme spuštěny od roku 2008, před dvěma lety jsme je nechali přestavět. Máme mezi sebou velice schopnou mladou členku, která ochotně stránky spravuje. My jí dodáváme materiály, aktuality, aby se o naší činnosti vědělo.

- Co byste chtěla ve spolku zlepšit? Jaké máte plány do dalších let?

Víte, ono je stále co zlepšovat, ale k tomu potřebujete mít ochotu práce členské základny a pak já jako předsedkyně tomu věnovat svůj volný čas. Tak se dostávám do situace, kdy nemám čas na svoji tvorbu, protože za rok doslova „vyrobím“ několik sborníků z klubových akcí, pomáhám tvořit almanachy členům, abychom si je mohli ke konci roku vydat. A pak mne zatěžuje „papírování“. Když žádáme o granty města, sponzory, zdá se mi, že ta přebujelá administrativa mi ubírá mnoho sil. A co bych chtěla zlepšit? Snad jen otevřít dveře do klubu mladším ročníkům, stále přemýšlím, jak a čím je nalákat k nám, aby vnesli mezi nás „nový vítr“, myšlenky, abychom si mohli říct – děláme to dobře, naše práce má smysl.

- Co chystáte ke kulatému jubileu? Někjaký sborník mapující vaši činnost v uplynulém dvacetiletí?

Jsem ráda, že nám Muzeum Beskyd Frýdek-Místek nabídlo spoluúčast při přípravě výstavy o naší dvacetileté činnosti klubu. Zároveň zde bude vzpomenu 150.výročí narození Petra Bezruče. Vernisáž výstavy proběhne 11. května 2017 – týden před mezinárodním setkáním literátů – ***Beskydská lavečka 2017***. Uspořádáme i různé doprovodné akce k našemu klubovému výročí – především besedy v seniorklubech a snad i ve školách.

-Vraťme se k vaší Beskydské lavečce. Můžete nás pozvat na nejbližší ročník a trochu blíže nám tuto aktivitu osvětlit?

Beskydská lavečka 2017 proběhne 20. května 2017, tentokrát se uskuteční ve Frýdku-Místku. Takováto setkání literátů a „psavců“ jsou pořádána od roku 2004, možná pod jiným názvem – Literární Beskydy, Literatura bez hranic, ale vždy se stejnou myšlenkou: Přiblížit svým literárním kolegům nejen svoji tvorbu, ale i krásy našeho beskydského regionu. Zmínky o této akci se vždy objeví v regionálním tisku, což je jistě nejlepší reklama práce našeho klubu.

- Beskydy mám rád, třeba Pustevny to je překrásný kout naší země, ale těch míst kolem je hodně. Kam byste čtenáře pozvala k vám na dovolenou? A naopak kam vy jezdíte ráda, když si chcete trochu od Beskyd „odpočinout“?

Opravdu mám ráda náš kraj se vším všudy – s malebnými kopečky lemujícími schovaná údolí s chalupami i městečky, drsnou přírodou, která uchvátí v každé roční době. I se svéráznou mentalitou našich lidí, vždy čekáte, jak se kdo zachová. Stokrát jsem si říkala – znám to tady, píšu

poznámky do obecní kroniky obce Bašky, kde žiju. A každý rok je jiný, vždy v něčem zvláštní – a to je to kouzlo domova. Pokud nejste zrovna turista a nemilujete horské túry, jistě vás osloví několik přehrad v regionu, ale třeba i řeka Ostravice se svými zákoutími. A nad vším tím bdící Lysá hora! Nenechte se dlouho pobízet, tento náš kousek republiky musíte určitě vidět!

Já mám ráda teplo, takže za ním ujíždím. Přinejmenším na jižní Moravu nebo do různých wellnes, kde se nechám opečovávat a hýčkat. A právě to jsou pro mne chvíle pohody, kdy beru papír a tužku a píšu.

- Přeji Literárnímu klubu Petra Bezruče hodně úspěchů a doufám, že se zase sejdeme na nějaké té literární akci.

I já se už teď těším na setkání s Vámi i Vašimi literárními kolegy nejpozději na Beskydské lavičce 2017!

Václav

Václav Franc LAVIČKA GENERACÍ

Nemám sice oblíbenou lavičku v parku, ale přece jen jedna lavička mi utkvěla v paměti. Sedával na ní, když jsem byl ještě malý kluk, můj děda. Když jsem se narodil, bylo dědovi 77 let. Stojí na našem dvorku dodnes. Děda, měl už na sklonku života sklerózu, rozmlouval sám se sebou. Vyučil se pekařem, ale většinu života pracoval v zemědělství. Vzpomínám na něj, jak sedí na lavičce před domem a pokřikuje na nás svoje říkánky, které si snad přivezl z první války. Třeba křičel: „Landvére, útikej, trkne tě kráva!“ A hrozně se těm slovům smál.

My tomu nerozuměli, až později jsem ze Švejka pochopil, že „landverák“ je jednoroční dobrovolník v rakouské armádě. Taky říkal: „Jestli se letos nevdam, ještě rok si počkám, svážu se do otýpky a hodím se kočkám!“ Nebo: „Až tě život omrzí, stane se ti peklem, skoč po hlavě do hajzlu a přikrej se dekle!“ A pochopitelně ty jeho průpovídky měly i sprostá slova jako například: „V prdeli, v prdeli, v prdeli je tma, jakpak by tam tma nebyla, když tam nejsou žádný okna!“

A taky říkal „moudra“, občas si je v životě připomenu: „Kdo poslouchá cizí rozum, ať si na svůj nasere!“ Nebo: „Holport je dobrá věc, ale jak jsou dva, tak už je to moc!“ Tak to si pamatuji z dědy, pochopitelně si pamatuji i jiné věci, ale přece jenom jej nejčastěji vidím, jak sedí na té lavičce a

pokřikuje a prozpěvuje si. A taky nadává, že mu ukradli nohy. Ta vzpomínka se mi vryla do paměti, že jsem o ní napsal i báseň.

DEDOVI UKRADLI NOHY

Dědovi ukradli nohy
Parchanti!
„Ty parchanti mi ukradli nohy“
křičel na posteli
a nemohl se pohnout
„Bábo, nechod' s dětma k lesu,
jsou tam vojáci“
křičel na babičku z postele
a nemohl se pohnout
Raději by stál u pece
Vyučil se pekařem
ale ty parchanti mu poslali
povolávací rozkaz
Místo chleba pekl granáty
a křičel „nepucajte“
Stejně jako na posteli
a nemohl se pohnout
Na noze měl jizvu
možná i na duši
bolela ho
když mu „ty parchanti kradli nohy“

Zemřel na Jiřího, tedy 24. dubna 1975. Když jsem přišel domů ze školy, mamka nám řekla, že děda ráno umřel. Zatím jej s babičkou umyly a ustrojily do rakve. A mamka se ptala, jestli chci ještě naposledy dědu vidět. Přiznám se, že jsem vlastně do té doby nikdy neviděl mrtvého člověka. A tak jsem souhlasil. Šel jsem do baráčku (výminku), děda ležel v posteli jako obvykle. Nakonec bych ani nepoznal, že je mrtvý. Měl na sobě černý oblek a hlavu měl obtočenou bílou látkou, snad šátkem.

Mamka mi řekla, že je to proto, že mu pořád padala dolní čelist. Neprohližel jsem si mrtvého dědu nijak dlouho, ale dodnes si tu chvíli vybavuji. Nebylo to ani nepříjemné, spíš zvláštní. Bral jsem to nějak samozřejmě, lidé se rodí a umírají. Prostě byl starý, tak umřel. Nakonec mu bylo devadesát let.

Uběhlo pár desítek let a na té lavičce sedával můj otec. Shrbený a hledící kamsi do dálky. Jako by hodnotil svůj život, taky těch devadesát let, které prožil kolem rodného domu, zahrady a pole. Vzpomněl jsem si na něj, jak sedí na lavičce před domem, když jsem za ním přišel na počátku srpna 2014 do nemocničního pokoje, kde ležel. Měl otevřené oči a já věděl, že už není. Sáhl jsem mu na ruku, byla ještě teplá. Potom na krční tepnu, ale nic jsem necítil. V první chvíli jsem nevěděl, co mám dělat. Otočil jsem se a mířil na sesternu. Mladá sestřička, snad krátce po škole, nic neříkala, a tak povídám: „Pan Franc umřel!“

A pak jsem tátovi zatlačil oči. Vzpomněl jsem si na všechny ty chvíle, kdy stačilo, aby zvedl hlas, a byli jsme jako pěny. V tu chvíli jsem si přál, aby ještě jednou zvedl hlas, ale přál jsem mu ten rychlý konec, protože poslední dny nebyly už k životu. Aby si ještě jednou sedl na lavičku a ... „Upřímnou soustrast...“ řekla sestřička a trochu provinile začala uklízet nemocniční pokoj.

Uvědomil jsem si, že se uzavřela jedna tlustá kniha života. Za těch devadesát let člověk popíše stránek. A tak jsem si vzpomněl na moji starší báseň.

KOLOBEH SOUMRAKU

Pamatuji jako kluk
Děda sedával
pár minut před poslední chůzí po laně
před pádem do propasti smrti
shrbený na lavičce před domem

Ze studánky světa
bezstarostně pil jsem
vzpomínky na předky
se ztrácely v oceánech všednodenností

Jen občas
děda vytáhl oponu připomenutí

Poslední dobou vzpomínám často
Na lavici před domem
shrbeně sedává
můj otec

Myslím si, že by člověk měl vidět své mrtvé předky, třeba jen proto, aby pochopil, že ani on taky na zemi není na věky, že onen koloběh života pokračuje, protože jinak by život ztrácel smysl.

Je podzim. Sedávám občas na lavičce před domem. Shrbený a hledící kamsi do dálky.

(Próza získala 3.cenu na literární soutěži Hlinecký hrneček 2017)

ČAJ pro chvíle pohody

č.128, květen 2017, ročník XV

Vydáno 5. května 2017 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!